

stiti, ker stori to, česar človek storiti ne more, ker ugonobi ogromno število mrčesa. Očitajo mu tudi, da mnogo škoduje s svojimi krtinami, katere naruva. S tem se smrtno zakrivi, kakor menijo njegovi sovražniki, ne pomislijo, da je zemlja, katero krt iz svojega stanovanja izmeče, zelo pripravna, da se ž njo po dežju in mrazu poškodovane rastline pokrijejo. Treba je le te krtinjake v pravem času z grabljami ali motiko razmetati, da ne delajo neprijetnosti koscem. Če je pa kmet len in pusti tako dolgo te krtinjake na travniku, da se popolnoma utrdijo in ne dajo več razmetati, tega ni krt kriv.

A najbolj nam krt koristi s tem, da ugonobi škodljiv mrčes. Priznana resnica je, da krt tam, kjer nariva svoj krtinjak, v tistem času najmanj ravno toliko more mrčesa ugonobil ali vsaj požreti nameni, kolikor je zemlje izruval, kajti le tam se naseli in si narije svoj krtinjak, kjer se je zagotovil, da najde dosti hrane. Tam si napravi podzemeljsko stanovanje, na vse strani držeče podzemeljske pote, po katerih zalezuje mrčes in v katere se tudi zateče, ako mu preti nevarnost.

Dognana resnica pa je, da krt tekom jednega leta ugonobi in požre več hektolitrov (1 hektoliter ima 100 litrov) hroščev, gosenic, mramorov, murčekov, polžev in raznih žuželk. Čudno se sicer človeku zdi, kako je mogoče, da tako mala stvar, kakor je krt, zamore toliko mero drugih živali požreti; čudno je sicer, a resnično, o tem nas je podučila dolgoletna izkušnja.

Videli smo tedaj, kakor nam krt na vse strani koristi. A kljubu vsej svojej koristnosti ima ogromno število sovražnikov, kakor redko katera žival. Poseben sovražnik krtov je tudi naš kmet; kmet sovraži krta, kakor le malo-katero žival pod božjim nebom. Če le zapazi kakega krta na svojem travniku, tedaj hajdi za njim, le za njim! Ta grda mrcina ne sme živeti, ta huda zver bi mu še celi travnik razruvala. Tedaj za njim, le hitro za njim, dokler ubogi mali črnosuknjar stegnen pred njim ne leži. V tem slučaju je pač naš kmet, skoraj bi rekel, smešen.

Ne zalezujte tedaj krtov, ne preganjajte jih, ne pobijajte jih, ampak pustite jih, naj živijo svoje poti, če jih pobijate, škodujete sami sebi. To vam svetuje skušen kmetovalec.

Sejmovi. Dne 12. junija v Teharji. Dne 13. junija pri sv. Andraši v slov. gor., pri sv. Janži nad Sp. Dravogradom, v Ločah, v Brežicah, v Rogateci in v Žaleci. Dne 15. junija pri sv. Barbari pri Konjicah, v Lembahu, na Planini v Kostivnici, v Mozirji in pri sv. Vidu za Ptujem. Dne 17. junija pri sv. Trojici v slov. goricah.

Dopisi.

Iz Cezanjevec pri Ljutomeru. (Bralno društvo) V nedeljo na praznik sv. Trojice t. j. 24. maja popoldan ob 4. uri se je vršilo ustanovljenje „bralnega društva“ v Cezanjevcih. Zborovalo se je v tamošnji šoli. K zborovanju prišlo je jako veliko kmečkega ljudstva obojega spola od tam, iz Branoslavec, Vogričovec, Stare ceste, Mekotnjaka, Desnjaka in Radomerja. Slovesnost pa je povzdignila odlična gospoda iz Ljutomera. Ko je začasni predsednik g. Gšela obilno število vdeležencev svečanosti v srčnih besedah pozdravil, zapeli so izvrstno Ljutomerski in Cezanjevski pevci pod vodstvom našega izurjenega pevovodja: „Naprej zastava slave“ in „Molitev“, katero so morali ponavljati. Po burnem odobravanju petja, prebrala so se od visokega c. kr. namestništva potrjena pravila z odločbo dovoljenja „bralnega društva“. Na to nastopijo č. g. Bohanec, naš kaplan ter v jasnem in dobro premišljenem govoru razložijo: kaj je bralno društvo, zakaj si ustanavljajo Slovenci in posebej v Cezanjevcih bralno društvo in kakšno naj bode bralno društvo, da bode našemu vernemu slovenskemu ljudstvu koristilo. Govor je izviral iz srca ter našel živahen odmev pri vseh poslušalcih. Pri vpisovanju udov, katerih je takoj pristopilo 44 rednih in 7 podpornih udov, volil se je stalni odbor, ki se je naslednje ustanovil: V. Kosi, predsednik in knjižničar, Jože Šijanec, podpredsednik, Al. Dunaj, tajnik, Franc Cahrl, denarničar, Lah in Kramberger, odbornika. Prebralo se je tudi podučljivo in zanimivo pismo našega rojaka dr. Feuša, profesorja v bogoslovju, v katerem izrazujejo svoje veselje nad podjetjem, vendar pa pričakujejo, da smo si ustanovili bralno društvo, pa ne liberalnega ali nekatoliškega društva, ampak v pravem pomenu katoliško bralno društvo, ker le od takega bralnega društva zamoremo upati časne in večne sreče za se in naše otroke. Blagorodnemu rojaku izrekla se je pristrčna zahvala za njihove svete in podporo z burnimi živio-klici. Ko še č. g. notar Šlamberger zbrane navduši, naj povsod kažejo svojo narodno zavest in postavnim potom vsled § 19 temeljnih postav terjajo svoje narodne pravice, povabijo č. g. Bohanec vse pričujoče, naj z njimi vred skážejo svojo hvaležnost presv. cesarju, pod katerega varstvom smo slobodno zborovali, zadoni gro-moviti živio v čast preljubljenemu vladarju in pevci zapojejo cesarsko pesem, katero so vsi stojé poslušali. Končno še se je povedala srčna zahvala začasnemu odboru za potrebne priprave in pevci nam zapojejo veselo: Bratje, Slovenci smo, in Slovenec sem. Novi g. predsednik se v laskavih besedah zahvali vsem navzočim, ki so se k zborovanju potrudili, posebej še gospo-

dičinam iz Ljutomera ter popolnoma zadovoljen sklence lepo in važno zborovanje. Po zborovanju napotili so se nekateri proti domu, drugi pa so ostali v prijazni zabavi in veseli družbi v Lebaričevi gostilni, kjer so nam Cezanjevske vrle gospodinje prav žmahne gibanice pripravile. Bog živi vrle slovenske matere! Bog pa daj, da bi ta shod in bralno društvo obrodilo obilno dobrega sadú!

Iz Veržeja. (Bralno društvo.) Tudi v našem trgu smo se začeli po malem gibati. Resen je, da smo dremali do zdaj in zato se nam je lahko približal sovražnik in med nas zasejal ljuliko. Hvala Bogu, da smo to nesnago še o pravem času spoznali. Za takšne smeti ne sme biti pri nas prostora. Sklenoli smo, da si osnujemo bralno društvo, katerega pravila je slavno c. kr. namestništvo že odobrilo in potrdilo. V kratkem se bode ustanovilo in začelo svoje delo. To je gotovo za nas zelo imeniten dogodek in naš trg si ga mora z zlatimi črkami zapisati v svojo zgodovino. In čemu pa je bralno društvo? Namen bralnega društva je najlepši in najkoristnejši. Naročilo si bode poštenih in dobrih časopisov in knjig svojim udom v pouk in zabavo. S čitanjem si pridobiva vsak človek omike in znanja in tega je dandanes pač vsakemu potreba. Iz časopisov bomo poizvedavali različne novice in dogodke, ki se godijo po širnem svetu. Spoznavali bomo, kaj se vse vrši po naši lepi državi avstrijski; tudi tega je silno potreba, kajti kdor hoče biti dober in zvest avstrijanec, mora pač poznati imenitne dogodke naše države. V časopisih bomo tudi čitali, kaj delajo in počinjajo naši slovenski bratje po domovini. Časopisi nas bodo poučevali in nam kazali, kako se mora dandanes naš narod vojskovati proti nemškutarskim sovražnikom, ki nam hočejo zatreti naš prelep materinski jezik in ki nas hočejo napraviti za hlapce na naši zemlji. Časopisi in knjige bodo od zdaj naši ljubi prijatelji, ki nas bodo dramili in budili za milo slovensko domovino. In tako se bode začela močnejše in močnejše razvijati ljubezen do predragga jezika, katerega smo podedovali od zlote naše matere. Bralno društvo nam mora postati središče, okoli katerega se bomo vsi s spoštovanjem in z ljubeznijo zbirali. Posebno po nedeljah in po svetkih po službi božji bomo imeli zato najlepšo priliko. Ne bomo po krémah pijančevali in denar zapravljali, marveč kratkočasili in razveseljevali se bomo pri časopisih in knjigah ter se pogovarjali med seboj o poštenih in hasnovitih stvaréh. Vsi tržanje, ki čutimo v sebi še pošteno in nepokvarjeno slovensko kri, ki ljubimo iz vsega srca svojo slovensko domovino in mili naš materinski jezik, vsi pristopimo zdaj kot udje bralnemu društvu. Z največjim veseljem in s prijateljsko odkritosrčnostjo vabimo pa

tudi drage slovenske brate iz sosednih nam vasi, naj tudi oni pristopijo kot udje našemu društvu. In tako si bomo s čitanjem dobrih in poštenih časopisov bistrili um in pamet, bogatili si omiko in znanje ter si blažili srce. Tržanje in okoličanje, združimo, zedinimo se sebi v hasek in korist, naši prelepi domovini slovenski pa v čast in slavo!

Iz Mestinja. (Krčma, selitev.) Zaduži dan maja proti večeru šel je slov. veleposestnik F. D. s svojim tovarišem iz Šmarja mimo krčme, ki ima napis „Krčmar in sedlar“, proti domu. Človek bi si mislil: no tukaj je gotovo slov. oštarija, ali ona sta izpoznala precej, da ni, kajti krčmar kliče nju v svojo krčmo v nemščini. In popotnika se res dasta pregovoriti, misleč si: ali so tu res Nemci doma? In v resnici, v krčmi je bilo vse nemški, krčmar in njegovi gosti so le nemščino lomili, kakor tam v nemškem „rajhu“ ter sta ona jo zato v kratkem pobrisala. Ta krčmar se naseli zdaj na svoje posestvo v Lemberg in Lemberžanom ga priporočamo, makar za župana. Na njegovo mesto pa pride g. Vincenc Jančič, c. kr. žandarm v pokoji; od njega se nadejamo, da bo slov. kmete v slovenskem jeziku sprejemal in z njimi slovensko občeval.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Sedaj je blizu že gotovo, da postane avstrijska vlada popolnem liberalna ter prejde v roke nemških liberalcev, če tudi še ostane nekaj časa grof Taaffe njej na čelu. Nemška levica se je vrgla grofu v roke in kaj hoče on druga, kakor da jo pritise na svoje liberalno srce? Brž ko ne pa bode tudi v tem resnica basen „o lisiici in ježi“. — V prihodnjem tednu začne se v drž. zboru razprava o drž. proračunu za tekoče leto. O njej pa brž ne bode veliko hrupa, k večjemu bode ga nekaj od strani mladočeskkih poslancev ali to bode „neyihta v lonci“, brez nasledkov. — Nova postava, ki odpravi mostnino na drž. cestah, dobi k malu najvišje potrjenje. Ne pričakujte pa od nje veliko polajšanja, kajti mitnina še ostane. — Liberalcem bode v oči katol. shod v Gradci in zato pravijo, da ni bilo na njem veliko odličnih Nemcev. Se ve, da so njim odlični možje le liberalci, tacih pa pač v resnici ni bilo na shodu. — Baron Morsey, poslanec štajarskih nemških kmetov v drž. zboru, kaže se izvrstnega zagovornika kmečkih potreb. — Da se volilna postava na Koroškem spremeni na korist slov. volilcev, za to je sedaj veliko upanja, ker so tudi konservativni nemški poslanci za to. — „Slov. društvo“ na Kranjskem je uni dan porodilo „narodno-napredno stranko“; glasilo jej bode poleg „Slov. Naroda“ še novi listič z imenom